

İşte AKP'nin Anayasa paketi

Politika / 22/03/2010

Hükümetin uzun süredir üzerinde çalıştığı anayasa paketinin ayrıntıları belli oluyor. Pakette 3'ü geçici 26 madde var.

[ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ PAKETİNİN TAM METNİ İÇİN TIKLAYIN](#)

[AKP'İN PAKETİYLE MEVCUT ANAYASA'YI KARŞILAŞTIRMAK İÇİN TIKLAYIN](#)

ANKARA - Anayasa değişiklik teklif taslağı, yürürlük maddesi hariç 22 maddeden oluşuyor. Üç adet de geçici madde var. Böylece taslak metin toplam 26 maddeden oluştu.

Teklif, Anayasa'nın 10, 20, 23, 41, 53, 69, 74, 84, 94, 125, 128, 129, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 156 ve 159. maddelerinde değişiklik öngörüyor.

Anayasa'nın geçici 15. maddesinin yürürlükten kaldırılmasını da düzenleyen teklif taslağında, Anayasa'ya 3 geçici madde de yer alıyor.

Teklif taslağında, öngörülen düzenlemeler şöyle:

POZİTİF AYRIMCILIK

Madde (1): Anayasanın "kanun önünde eşitlik" başlıklı 10. maddesinde değişiklik yapılıyor.

Maddenin, "kadınlar ve erkekler eşit hakları sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür" şeklindeki 2. maddesine "bu maksatla alınacak tedbirler, eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz. Çocuklar, yaşlılar ve engelliler, gibi özel süratle korunması gerekenler için alınacak tedbirler, eşitlik ilkesine aykırı sayılamaz" hükümleri ekleniyor.

ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİ

Madde (2): Anayasanın, "özel hayatın gizliliği" başlıklı 20. maddesinde değişiklik yapılıyor.

Maddeye, "Herkes kendisi ile ilgili kişisel verilerin korunmasına isteme hakkına sahiptir. Bu hak, kişinin kendisi ile ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızası ile işlenebilir" hükmü ekleniyor.

YURTDIŞINA ÇIKIŞA YASAK İÇİN MAHKEME KARARI LAZIM

Madde (3): Anayasanın "seyahat hürriyeti" başlıklı 23. maddesinde değişiklik yapılıyor.

Buna göre, "vatandaşın yurtdışına çıkma hürriyeti, ancak suç soruşturması veya kovuşturması sebebiyle ve hakim kararına bağlı olarak sınırlandırılacaktır."

ÇOCUKLARA KORUMA

Madde (4): Anayasanın "Ailenin korunması" başlıklı 41. maddesinde değişiklik yapılıyor.

Maddenin başlığı, "ailenin korunması ve çocuk hakları" şeklinde değiştiriliyor, maddeye, çocukların korunması konusunda hükümler ekleniyor.

Maddeye eklenen hüküm şöyle: "Her çocuk, yeterli himaye ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça ana ve babası ile kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir. Devlet, çocuk istismarı, cinsellik ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır."

MEMURA TOPLU SÖZLEŞME HAKKI

Madde (5): Anayasanın, "toplul iş sözleşmesi hakkı" başlığını taşıyan 53. maddesinde değişiklik yapılıyor. Buna göre, memurlara ve diğer kamu görevlilerine toplu sözleşme yapma hakkı tanınıyor.

PARTİLERİ SAYIŞTAY DENETLEYECEK

Madde (6): Anayasanın, "siyasi partilerin uyacakları esaslar" başlıklı 69. maddesi değiştiriliyor. Buna göre, siyasi partilerin mali denetimi Sayıştay tarafından yapılacaktır.

Siyasi partiler hakkında kapatma davası, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın talebi üzerine, TBMM'de grubu bulunan her siyasi partinin 5'er üye ile temsil edildiği ve Meclis Başkanı'nın Başkanlığı'nda oluşturulacak komisyonun üye tam sayısının üçte 2 çoğunluğu ve gizli oyla vereceği izin üzerine açılacak dava sonucunda Anayasa Mahkemesi'nce karar bağlanacaktır.

Komisyonun bu kararı, yargı denetimi dışında olacaktır. Reddedilen izin başvurusunda ileri sürülen sebepler, hiç bir şekilde yeni bir başvuruya konu olamayacaktır.

Siyasi parti gruplarında ve TBMM'de izin konusunda görüşme yapılamayacaktır ve karar alınamayacaktır.

Partilerin kapatılma davasında devlet yardımında yoksun bırakılma, bağlı olduğu kapatma davasının ve kararın usulüne tabi olup tek başına dava konusu yapılamayacaktır.

Kapatma davasında, partililere verilen "siyasetten men edilme" süresi 5 yıldan 3 yıla indiriliyor.

Madde (7): Anayasanın "dilekçe hakkı" başlıklı maddesinde değişiklik yapılıyor.

Maddenin başlığı, "dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" olarak yeniden düzenleniyor.

Maddeye eklenen hükümlerle herkese bilgi edinme ve "kamu denetçisi"ne başvurma hakkı tanınıyor.

TBMM Başkanlığına bağlı olarak kurulması öngörülen "Kamu Denetçiliği Kurumu", idarenin işleyişi ile ilgili şikayetleri inceleyecektir. Kamu başdenetçisi, TBMM tarafından gizli oyla ve 4 yıl için seçilecektir.

MİLLETVEKİLİLİK DÜŞMEYECEK

Madde (8): Anayasanın "milletvekilliğinin düşmesi" başlıklı 84. maddesinde değişiklik yapılıyor.

Buna göre, partinin temelli kapatılmasına beyan ve eylemleri ile sebep olduğu Anayasa Mahkemesinin kararında belirtilen milletvekilinin milletvekilliğinin, kararın, Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihte sona ermesini öngören hükmü, yürürlükten kaldırılıyor.

Böylece parti kapatma davalarında, milletvekilliğinin düşürülmesi kararı verilemeyecek.

Madde (9): Anayasanın, TBMM'nin Başkanlık Divanının oluşumunu düzenleyen 94. maddesinde değişiklik yapılıyor. Seçim süresinin 5 yıldan 4 yıla indirilmesi nedeniyle Başkanlık Divanının 2. dönem görev süresi konusunda düzenleme yapılıyor. Buna göre, Başkanlık Divanı 2. devre, dönemin sonuna kadar görev yapacak. Mevcut düzenlemede, Başkanlık Divanının 3 yıl için görev yapması öngörülüyor.

YAŞ KARARLARINA DENETİM

Madde (10): Anayasanın, "Yargı Yolu" başlıklı 125. maddesinde değişiklik yapılıyor. Yüksek Askeri Şura kararlarına yargı denetimi getiriliyor. Yargı, bu yetkiyi, idari eylem ve işlemin hukuka uygunluğunun denetimiyle sınırlı kullanacak, yerindelik denetimi yapamayacak.

Madde (11): Anayasanın devlette memur çalıştırılmasına ilişkin hükümler içeren 128. maddesinde değişiklik yapılıyor.

Maddeye, memurlara tanınacak olan "toplu sözleşme hakkı" yansıtılıyor.

Madde (12): Anayasanın, memurların disiplin kovuşturması konusunda hükümler getiren 129. maddesinde değişiklik yapılıyor. Uyarma ve kınama cezaları da yargı denetimine açılıyor.

Madde (13): Anayasanın "Hakimler ve Savcılar Denetimi" başlıklı 144. maddesinde değişiklik yapılıyor. Buna göre, adalet müfettişleri, sadece savcılar ve adalet hizmetlerini idari görevleri yönünden soruşturabilecek.

ASKERE SİVİL YARGI

Madde (14): Anayasanın, "Askeri Yargı" başlıklı 145. maddesinde değişiklik yapılıyor. Buna göre, askeri mahkemeler, asker kişilerin sadece askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri askeri suçlulara ait davalara bakmakla görevli olacak. Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve düzenin işleyişine karşı suçlara ait davalar, her durumda adliye mahkemelerinde görülecek. Siviller savaş hali dışında askeri yargıda yargılanamayacak.

YÜKSEK MAHKEME DEĞİŞİYOR

Madde (15): Anayasa Mahkemesinin kuruluşunu düzenleyen 146. maddede değişiklik yapılıyor. Buna göre, halen 11 asıl 4 yedek üyeden oluşan Anayasa Mahkemesi, 19 asıl üyeden oluşacak.

TBMM, 2 üyeyi Sayıştay Genel Kurulunun gösterdiği 3'er aday arasından, 1 üyeyi Baro başkanlarının avukatlar arasında göstereceği 3 aday arasından gizli oylamayla seçecek. Cumhurbaşkanı 3 üyeyi Yargıtay, 2 üyeyi Danıştay, 1 üyeyi Askeri Yüksek İdare Mahkemesince gösterilecek 3'er aday içinden, 3 üyeyi ise YÖK'ün kendi üyesi olmayan Yüksek Öğretim Kurumları öğretim üyeleri arasından göstereceği 3'er aday içinden seçecek. Cumhurbaşkanı 7 üyeyi ise direkt olarak atayacak. Cumhurbaşkanı, 5 üyeyi üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar veya Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından, 2 üyeyi ise yüksek öğrenim görmüş, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları arasından seçecek. Anayasa Mahkemesi 3 daireden oluşacak.

Madde (16): Anayasa Mahkemesi üyelerinin görev sürelerini düzenleyen 147. maddesinde değişiklik yapılıyor.

Buna göre, Anayasa Mahkemesi üyelerinin görev süresine limit getiriliyor. Üyeler, 12 yıl için seçilecek. Bir kişi 2 defa üyeliğe seçilemeyecek. Bir kişi, 12 yıldan önce yaş sınırını doldurursa

emekliye ayrılacak.

Madde (17): Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkilerini düzenleyen 148. maddesinde değişiklik yapılarak, kişisel başvuru hakkı tanınıyor. Buna göre, kişiler, "Anayasa şikayeti" başvurusunda bulunabilecek. Herkes, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki Anayasal hak ve özgürlüklerden birinin kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddiasıyla ve kanun yollarının tüketilmiş olması şartıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilecek. Anayasa şikayetinde kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamayacak.

Yüce Divan kararlarına karşı yeniden inceleme başvurusu yapılabilecek. Genel Kurulun yeniden inceleme sonucu verdiği kararlar kesin olacak.

Madde (18): Anayasa Mahkemesinin çalışma ve yargılama usulünü düzenleyen 149. maddesinde değişiklik yapılıyor.

Buna göre, Anayasa Mahkemesi, üç daire ve Genel Kurul halinde çalışacak. Daireler, daire başkanının başkanlığında dört üyenin katılımıyla toplanacak. Genel Kurul ise Mahkeme Başkanının başkanlığında en az 14 üye ile toplantı yapabilecek. Siyasi partilere ilişkin dava ve başvurulara Yüce Divan sıfatıyla Genel Kurul bakacak.

Anayasa değişikliğinde iptale, siyasi partilerin kapatılmasına ya da Devlet yardımından yoksun bırakılmasına karar verilebilmesi için üye tam sayısının üçte ikisinin oyu aranacak. Anayasa şikayeti başvuruları, gerekirse duruşmalı yapılabilecek.

Madde (19): Anayasanın, Askeri Yargıtaya ilişkin düzenleme içeren 156. maddesinde değişiklik yapılıyor. Buna göre, Askeri Yargıtay üyelerinin disiplin ve özlük işlerinde askerlik hizmetinin gereklerine bakılmayacak. Bunun için hakimlik teminatı esasları dikkate alınacak.

HSYK'NIN YAPISI

Madde (20): Anayasanın Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yapısını düzenleyen 159. maddesinde değişiklik yapılıyor. Bu kapsamda, HSYK'nın halen 7 olan asıl üye sayısı 21'e, 5 olan yedek üye sayısı ise 10'a çıkarılıyor.

HSYK, 3 daire halinde çalışacak. Kurulun Başkanı, Adalet Bakanı olmaya devam edecek. Adalet Bakanlığı Müsteşarının Kurulda yer alması sürecek. Kurulun, dört asıl üyesi, yüksek öğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri, üst kademe yöneticileri ile avukatlar arasından Cumhurbaşkanınca, bir asıl ve bir yedek üyesi Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından Anayasa Mahkemesince, üç asıl ve iki yedek üyesi Yargıtay üyeleri arasından Yargıtay Genel Kurulunca, bir asıl ve bir yedek üyesi Danıştay üyeleri arasından Danıştay Genel Kurulunca, yedi asıl ve dört yedek üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hakim ve savcılar arasından adli yargı hakim ve savcılarınca, üç asıl ve iki yedek üyesi, idari yargı hakim ve savcılar arasından idari yargı hakim ve savcılarınca, dört yıl için seçilecek. Süresi biten üyeler yeniden seçilebilecek.

Kurulun meslekten çıkarma cezasına ilişkin kararlarına itiraz yolu getiriliyor. Kurulun diğer kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamayacak.

Madde (21): Anayasanın, 12 Eylül yöneticilerinin yargılanmasını önleyen geçici 15. maddesi, yürürlükten kaldırılıyor.

ÜÇ GEÇİCİ MADDE

Madde (22): Anayasaya 3 geçici madde ekleniyor.

Buna göre, teklifle Anayasa Mahkemesinin görevlerinde yapılan değişiklikler, mevcut davalarda da uygulanacak. Anayasa Mahkemesinin mevcut yedek üyeleri, asıl üye sıfatını kazanacak.

Anayasa Mahkemesinin kalan üyeleri ile HSYK üyelerinin seçimine ilişkin düzenleme de yapılıyor.

Yürürlük Maddesi: Buna göre, teklif, yasalaşması halinde yürürlüğe girecek. Halk oyuna sunulması halinde ise tümüyle oylanacak.

ANAYASA DEĞİŞİKLİK TASLAĞI MUHALEFETTE

CHP Grup Başkanvekili Hakkı Süha Okay, Anayasa değişiklik paketine destek vermeme iradelerinin devam ettiğini söyledi.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek'in AK Parti Ankara Milletvekili sıfatıyla, Adalet Bakanı Sadullah Ergin ve Grup Başkanvekili Bekir Bozdađ ile Anayasa değişikliği taslağını sunmak üzere CHP Grubuna yaptığı ziyaret sona erdi. Ziyaret, 35 dakika sürdü.

Toplantının ardından açıklama yapan Okay, pakete yönelik olarak başlangıçtan bu yana rezervlerinin ve bu pakete destek vermeyecekleri yönündeki iradelerinin devam ettiğini söyledi.